

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС

освітнього компонента циклу професійної підготовки

«Теорія та історія соціального виховання»

підготовки бакалавра

Спеціальності 231 Соціальна робота

**освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка,
соціально-виховна робота**

Силабус освітнього компонента «Теорія та історія соціального виховання»
підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231
Соціальна робота за освітньо-професійною програмою Соціальна педагогіка,
соціально-виховна робота

Розробник: Лякішева Анна Володимирівна, доктор педагогічних наук,
професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

(доц. Чернета С.Ю.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної
роботи та педагогіки вищої школи**
протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С. Ю.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота ОПП Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота ОС бакалавр	Цикл професійної підготовки
Кількість годин/кредитів: 180/6		Рік навчання: 1
		Семестр: 1-ий
ІНДЗ: немає		Лекції: 40 год.
		Практичні (семінарські): 40 год.
		Самостійна робота: 88 год.
		Консультації: 12 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові - Лякішева Анна Володимирівна
Науковий ступінь - доктор педагогічних наук.

Вчене звання - професор.

Посада - професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи.

Контактна інформація

Телефон: +380505731429,

Електронна пошта: lyakisheva.anna@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Освітній компонент «Теорія та історія соціального виховання» належить до циклу дисциплін загальної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота». Вивчається в першому семестрі, формою контролю є екзамен. На вивчення освітнього компонента відведено 6 кредитів (180 годин), у тому числі: 40 годин лекційних, 40 год. практичних, 12 год. консультацій та 88 год. самостійної роботи.

Вивчення освітнього компонента «Теорія та історія соціального виховання» дасть можливість студентам цілісно і повно усвідомити взаємообумовленість взаємодії держави, суспільства і особистості як основних суб'єктів процесу соціалізації; єдність соціально-педагогічної теорії і практики.

2. Пререквізити:

- Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички сформовані у ході вивчення ОК «Історія соціальної роботи», «Основи соціальної роботи».

- Постреквізити:

Знання з освітнього компонента Теорія та історія соціального виховання необхідні для вивчення таких навчальних дисциплін, як: «Соціально-педагогічна робота в закладах освіти», «Теорія та технології соціальної роботи», «Організація дозвілля в закладах освіти та рекреації».

3. Мета і завдання освітнього компонента полягає у вивченні світового, вітчизняного історичного теоретичного та практичного досвіду соціального виховання, його соціокультурних особливостей в конкретні історичні періоди існування суспільства з метою проектування студентом своєї майбутньої професійної діяльності.

4. Освітній компонент спрямований на формування *інтегральної компетентності* (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов); *загальних компетентностей*: ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; *фахових компетентностей*: ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного). ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади. ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. ФК 19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи. *Очікувані програмні результати навчання*: ПРН1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми. ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. ПРН 15. Приймати

практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: *словесні:* лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, MOODL), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні: вправи.*

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

IV. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2

Тема	Кількість годин						
	Усього год.	лекції	практичні	самостійна робота	консультації	форма контролю	бали
Змістовий модуль 1. Філантропія як самостійна соціальна функція суспільства							
Тема 1.1. Становлення елементів соціального виховання в Стародавньому світі	10	2	2	5	1	Т	2 б
Тема 1.2. Соціальне виховання в державах Стародавнього Сходу	10	2	2	5	1	ДС	2 б
Тема 1.3. Виховання у Давній Греції та Давньому Римі: соціальні аспекти	9	2	2	5		РМГ	2 б
Тема 1.4. Благодійність та людинолюбність в релігійних віруваннях щодо виховання моральних якостей особистості.	10	2	2	5	1	Т	2 б

Тема 1. 5. Елементи соціального захисту в життєдіяльності слов'янських племен VI–X століть	10	2	2	5	1	Т	2 б
Тема 1. 6. Вплив Хрещення Русі на зміну модел соціального захисту населення.	10	2	2	5	1	АЕ	2 б
Тема 1.7. Виникнення приватної благодійності. Розвиток монастирської системи допомоги та підтримка нужденних.	10	2	2	5	1	ДБ	2 б
Тема 1. 8. Утвердження державно-адміністративних підходів до суспільної та приватної опіки.	10	2	2	5	1	ДС	2 б
Тема 1.9. Соціальний захист у Російській імперії з другої половини ХІХ століття – до 1917 року.	9	2	2	5		АЕ	2 б
Всього за 1 модулем	88	18	18	45	7		18 б
Змістовий модуль 2. Теорія і практика соціального виховання в Україні							
Тема 2.1. Козацька держава як приклад організації соціального виховання в тогочасній Україні.	12	4	2	5	1	Т	2 б
Тема 2.2. Виховання і освіта періоду українського Відродження.	12	4	2	5	1	Т	2 б
Тема 2.3. Розвиток та інтеграція соціальних ідей в Україні в ХІХ - поч. ХХ ст.	9	2	2	5		ДБ	2 б
Тема 2.4. Соціальні ідеї в національному вихованні українців.	12	2	4	5	1	РМГ	4 б
Тема 2. 5. Функції, структура, рівні соціальної роботи в сучасному світі	9	2	2	5		Т	2 б
Тема 2.6. Розвиток соціальної роботи в країнах Європі та США на сучасному етапі.	9	2	2	5		АЗ	2 б
Тема 2. 7. Сучасна система соціальної роботи за кордоном, види і форми допомоги.	12	2	4	5	1	ДБ	4 б
Тема 2. 8. Моделі та програми роботи соціальних служб з різними категоріями підлітків, молоді, дорослих (закордонний досвід).	8	2	2	4		ДБ	2 б
Тема 2. 9. Виклики сучасного як становлення новітньої історії соціальної роботи.	9	2	2	4	1	АЗ	2 б
Всього за 2 модулем	92	22	22	43	5		22 б
МКР							60 б

МКР1							306
МКР2							306
Всього	180	40	40	88	12		100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе (АЕ), аналіз твору тощо.

^{3/} У випадку набору здобувачів освіти менше 15 (малокомплектна група) кількість аудиторних годин зменшується вдвічі. Теми не розглянуті аудиторно опрацьовуються здобувачами освіти самостійно.

V. Завдання для самостійного опрацювання

Опрацювати наступні першоджерела у формі короткого плану змісту праці із зазначенням основних тез до кожного пункту:

1. Коменский Я.А. Великая дидактика.
2. Коменский Я.А. Законы добре організованої школи.
3. Локк Дж. Думки про виховання.
4. Руссо Ж.-Ж. Еміль, або Про виховання.
5. Песталоцці Й.Г. Лінгард і Гертруда.
6. Песталоцці Й.Г. Лебедина пісня.
7. Дьюї Д. Школа і суспільство.
8. Дьюї Д. Школа майбутнього.
9. Монтесорі М.:
 - Метод наукової педагогіки.
 - Педагогічна антропологія.
 - Виховання для нового світу.
 - Формування людини.
10. Кершенштейнер Г. :
 - Громадянське виховання юнацтва.
 - Про виховання громадянськості.
 - Про характер його виховання.
11. П. Наторп. Соціальна педагогіка.
13. Штайнер Р.:
 - Виховання дитини з точки зору духовної науки.
 - Загальне теорія про людину як основа педагогіки.
 - Мистецтво виховання. Методика і дидактика.
14. Ушинський К.:
 - Праця в її психічному і виховному значенні.
 - Рідне слово.
 - Про народність у суспільному вихованні.
15. Макаренко А.

- Мета виховання.
- Педагогічна поема.
- Прапори на баштах.
- 16. Грушевський М. "Про українську мову і українську школу".
- 17. Русова С. "Дошкільне виховання".
- 18. Сухомлинський В.:
 - Народження громадянина.
 - Сто порад учителю.
 - Серце віддаю дітям.

V. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Теорія та історія соціального виховання» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Теорія та історія соціального виховання» є екзамен. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, робота в малих групах, індивідуальна робота студентів, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 40.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати

поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи у вигляді письмового або комп'ютерного тестування та проводиться або під час навчального заняття (його частини). Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 60 балів.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або у випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагиату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

VI. Підсумковий контроль

Іспит проводиться у вигляді письмового або комп'ютерного тестування. Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (по 2 бали). Максимальна оцінка за іспит – **60 балів**.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на іспит.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Орієнтовні питання іспиту

1. Моделі соціального виховання у Стародавній Греції.
2. Навчання і виховання в Стародавньому Римі. Становлення римської системи виховання в VI – I ва. до н.е.
3. Зародження педагогічних ідей у надрах філософії і Стародавньої Греції і Риму.
4. Зв'язок навчання і виховання із суспільно-політичними умовами в країнах Європи. Зміна суспільного ідеалу людини.
5. Соціально-диференційований підхід до організації соціального виховання та освіти в країнах Європи. Основні освітні ланки.
6. Типи церковно-монастирських шкіл.
7. Система лицарського виховання.
8. Міські (магістратські) школи. Середньовічні університети Європи.
9. Становлення індустріального суспільства у Західній Європі, його особливості та їх вплив на формування суспільних ідеалів. Виникнення філантропічного напрямку в теорії і практиці соціального виховання.
10. Теорія соціального виховання Й.Г.Песталоцці.
11. Теорія соціального виховання А.Дістервега.
12. Соціальна сутність педагогічної теорії Й.Ф.Гербарта.
13. Теорія тотального соціального виховання Роберта Оуена.
14. Ідеї англійського філософа, педагога Г.Спенсера як представника "соціальної педагогіки".
15. Наукові відомості, гіпотези про стародавність української мови. Стародавнє виховання.
16. Практика здійснення соціального виховання у часи Київської Русі.
17. Перші педагогічні пам'ятки Київської Русі.
18. Ідеї Платона, Аристотеля, інших учених у перших педагогічних пам'ятках. Високий рівень освіти і науки в Київській Русі-Україні.
19. Розвиток навчання і виховання в Україні в XIV-XV ст. Продовження в освіті, вихованні педагогічних традицій Київської Русі-України.
20. Бурхливий розвиток українського національного шкільництва. Просвітницька діяльність І.Федорова, його перший буквар 1574 р.
21. Січові (запорозькі) і козацькі інколи.
22. Перші українські академії: в Острозі (1576 р.), Києві (1616 р.).
23. Діяльність колегіумів, Глухівської музично-співацької школи.
24. Діяльність українських просвітителів і педагогів. Вплив здобутків науки, освіти і культури України на розвиток школи і виховання в Росії.
25. Видатний український філософ, поет, просвітитель і педагог Г.Сковорода.
26. Імперсько-шовіністична політика російського та австрійського уряду, польського чиновництва в галузі освіти.
27. Стан народної школи на Буковині, Закарпатті, Галичині.
28. Навчально-виховний процес у гімназіях, ліцеях, учительських семінаріях у Східній Україні. Університетська освіта.

29. Розвиток ідей соціального виховання у діяльності недільних шкіл України. Реформи навчально-виховних закладів в Росії, Східній Україні.
30. Громадський соціально-педагогічний рух на Україні.
31. Доба української революції 1917-1919 рр. і початок національного, культурного й освітнього відродження. Соціально-педагогічна діяльність “народного будителя” О.В.Духновича.
32. Соціально-педагогічні ідеї К.Д.Ушинського.
33. Соціально-педагогічна сутність ідей Т. Шевченка, І.Франка, Лесі Українки.
34. Соціально-педагогічна діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Педагогічні ідеї М.Костомарова, П.Куліша.
35. М.Драгоманов - видатний український політик, мислитель, просвітитель, громадський діяч.
36. Просвітитель, письменник, мовознавець, громадський діяч, педагог-теоретик і практик українського шкільництва Б.Грінченко.
37. Видатний учений-енциклопедист, просвітник, історик, народознавець, громадський і політичний діяч України М.Грушевський.
38. Просвітницька і педагогічна діяльність С.Русової – наукового, державного і громадського діяча України.
39. Розвиток теорії і практики соціального виховання в 20-30 рр.
40. Здобутки українських учених-педологів О.С.Залужного, Г.С.Костюка та ін. Заборона педології як науки.
41. Соціально-педагогічний експеримент А.С.Макаренка.
42. Спроби поліпшити зміст освіти, навчальні плани і програми шляхом реформ освіти в 50-80 рр.
43. Український педагог В.Сухомлинський. Соціальна сутність теорії В.Сухомлинського.
44. Вплив християнства на зміну виховного ідеалу.
45. Структура освіти в період раннього середньовіччя в Європі.
46. Суть системи лицарського виховання.
47. Виникнення вищої освіти, середньовічні університети.
48. Суспільно-економічні умови виникнення європейського Відродження (XIV-XVI ст.). Гуманізм епохи Відродження.
49. Розвиток міських шкіл. Виникнення шкіл підвищеного типу – гімназій, колегіумів, нових університетів, державних і приватних шкіл для дівчаток.
50. Зародження гуманістичної педагогіки. Видатні педагоги-гуманісти.
51. Епоха Реформації (XV-XVI ст.) та розвиток виховання, національного шкільництва. Єзуїтське виховання, його особливості.
52. Вплив ідей Відродження, Реформації на подальший розвиток вихованім, освіти. Виділення педагогіки як окремої науки і мистецтва виховання.
53. Теорія соціального виховання А.Я. Коменського.
54. Буржуазна революція в Англії XVII ст., її вплив на теорію і практику виховання. Педагогічні ідеї Д.Докка (1632-1704 рр.).

- 55.Боротьба з абсолютизмом, підготовка до буржуазної революції у Франції. Педагогічні ідеї французьких філософів, просвітителів.
- 56.Школа і педагогічна думка в період французької буржуазної революції кінця XVIII ст. (1789-1794 рр.).
- 57.Філософські, суспільні і педагогічні погляди Ж.-Ж. Руссо (1712-1778 рр.).
- 58.Розробка Й.Ф. Гербартом філософських і психологічних основ навчання і виховання.
- 59.Теорія "трудової школи" і "громадянського виховання".
- 60.Теорія вільного виховання.
- 61.Філософія і педагогіка прагматизму.
- 62.Педагогіка екзистенціалізму. Культ здорового індивідуалізму.
- 63.Теорія соціального виховання Е. Дюркгейма, П. Наторпа.
- 64.Антропософська теорія виховання Р.Штайнера.
- 65.Антропоорієнтована парадигма соціального виховання у постіндустріальному суспільстві.
- 66.Наукові гіпотези про стародавність української мови.
- 67.Школи "книжного навчання". Системи освіти в часи князя Володимира.
- 68.Педагогічні пам'ятки Київської Русі.
- 69.Розвиток навчання і виховання в XIV – XV століттях.
- 70.Суспільно-політичні умова, національно-визвольний рух в Україні. Висока духовність козацтва - еліти українського суспільства.
- 71.Діяльність січових і козацьких шкіл. Козацька читанка. Ступені козацького навчання і виховання.
- 72.Виникнення і розвиток братських шкіл в Україні.
- 73.Церковно - парафіяльні, монастирські школи.
- 74.Перші вузи на території східних слов'ян. Острозька (1676 р.) і Києво-Могилянська (1615 р.) академії.
- 75.Розвиток народної і наукової педагогіки в епоху Відродження.
- 76.Освітні реформи Марії-Терезії та Йосипа II.
- 77.Історія розвитку Львівського університету.
- 78.Утворення державної системи освіти на західноукраїнських землях. Вплив революційних подій 1848—1849рр. на розвиток освітньої справи.
- 79.Реформи 60—70 рр. XIX ст.
- 80.Педагогічні ідеї О. В. Духновича.
- 81.Педагогічна діяльність П.Д. Юркевича.
- 82.Боротьба західноукраїнської інтелігенції за народну школу. Просвітницька діяльність І. Я. Франка.
- 83.Педагогічна спадщина К.Д.Ушинського: принцип народності виховання; розробка національної системи виховання. Погляди К.Д.Ушинського на навчання, моральне, розумове і трудове виховання.
- 84.Теорія морального соціального виховання В. П. Вахтерова.
- 85.Проблема організації соціального виховання в теорії П.Ф. Каптерева.

86. Соціальне виховання в педологічній теорії П.П. Булонського.
87. Розвиток національної системи виховання і педагогіки в роки УНР, Гетьманату і Директорії.
88. Упровадження народної педагогіки, українознавства в навчально-виховний процес.
89. Політика радянської влади в галузі шкільництва в Україні.
90. Особливості навчально-виховного процесу в радянській школі (програми, підручники тощо). Гальмування розвитку національної школи.
91. Постанови ЦК ВКП(б) про школу, педагогіку, ліквідацію педології та їх наслідки в теорії, практиці та управлінні навчально-виховним процесом.
92. Особливості підходів до проблеми соціального виховання в 20-30 рр. в Україні.
93. Просвітницька і педагогічна діяльність відомих діячів українського Відродження (М.Грушевського, С.Русової, І.Огієнка та ін.)
94. Здобутки українських учених-педологів О.С.Залужного, Г.С.Костюка та ін. Заборона педології як науки.
95. Соціально-педагогічний експеримент А.С.Макаренка.
96. Український педагог В.Сухомлинський. Соціальна сутність теорії В.Сухомлинського.
97. Педагогічна теорія Г.Ващенко.
98. Станіслав Теофілович Шацький і концепція школи – центра виховання в соціальному середовищі.

VII. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

2 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

1,5 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

1 бал - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не

здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

0 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, "Либідь", 2006. 421 с.
2. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. 130 с.
3. Герчанівська П. Е. Культурологія: Навч. посіб. для дистанційного навчання / За ред. В. І. Панченко. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Університет «Україна», 2006. 323 с.
4. Історія педагогіки. Навчальний посібник для студентів, магістрів, аспірантів. URL: <https://works.doklad.ru/view/GkgvCHRPYHA/all.html>
5. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Упоряд. О. Любар.; за ред. В.Кременя К.: Знання, 2003. 766 с.
10. Ковальчук Л. О. Система освіти зарубіжних країн : навч. посіб. Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 136 с.
9. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки. Тернопіль, 1994. 358 с.
10. Лузан П.Г. Історія педагогіки та освіти в Україні : навчальний посібник / П.Г. Лузан, О.В. Васюк, О.М. Бернова. К. : НАУ, 2006. 302 с.
11. Любар О.О. Історія української школи і педагогіки: навчальний

посібник / О.О. Любар, М.Г. Стельмахович, Д.Т. Федоренко ; За ред. О.О.Любара. К. : Знання КОО, 2003. 456 с.

12. Левківський М.В. Історія педагогіки Підручник. Київ, "Центр навчальної літератури", 2003. 359 с.

13. Мартіросян Л.А Виховання у Стародавній Греції: соціокультурний контекст : навч. посіб. для вищих пед. навч. закладів. Луцьк : Вежа-Друк, 2016.

14. 22 видатних українських педагога: Підручник / А.М.Бойко, В.Д.Бардінова, та ін.; Під заг. ред. А.М.Бойко. К.: ВД „Професіонал”, 2004. 576 с.

15. Сірополко С. Історія освіти в Україні. Львів: «Афіша», 2001. 662 с.

16. Якса Н.В. Історія соціальної педагогіки: Методичний посібник. Житомир: Вид.-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. 156 с

Додаткова література

1. Мартіросян Л.А Ресоціалізація неповнолітніх правопорушників в Україні та Польщі : [колективна монографія] / за ред. Гусака П. М. ; [П. М. Гусак, Л. Є. Гусак, Л. А. Мартіросян, С. Ю. Чернета, Jozef Rejman та ін.], Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 280 с.

2. Мартіросян Л.А Сучасний підхід до проблеми виникнення університету як соціокультурного феномену. *Knowledge. Education. Low. Management. Nauka. Oświata. Prawo. Zarządzanie.* 2018. № 1 (21). Р. 167–176.

3. Мартіросян Л.А., Гусак Л.Є. Концепт автономії університету в контексті глобалізаційних процесів: історичний аспект. *Научен вектор на Балканите.* 2020. Том 4. № 1 (7). С. 17–22.

4. Мартіросян Л. А. Передумови становлення вищої освіти у Європі. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки.* Сер.«Педагогічні науки». 2013. № 8. С. 20-23.

5. Швед Д М. Вплив освіти і культури на розвиток суспільства. PRACE NAUKOWE Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie Rocznik Polsko-Ukraiński 2014, t. XVI, s. 463–471. URL: <http://dx.doi.org/10.16926/rpu.2014.16.30>